

Joanna Madalińska-Michalak

Uniwersytet Warszawski

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9980-6597>

Polskie Towarzystwo Pedagogiczne i jego działalność w latach 2017–2020

ABSTRAKT: W niniejszym tekście przedmiotem omówienia czynię wybrane aspekty działalności Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego, dalej w skrócie: PTP (<http://www.ptp-pl.org>; ang. Polish Educational Research Association, PERA) na rzecz rozwoju nauk pedagogicznych w Polsce i popularyzacji osiągnięć w kraju i poza jego granicami w latach 2017–2020. W artykule wskazuję tylko na nieliczne przykłady zadań zrealizowanych przez Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego, wpisujące się w szerokie spektrum jego działania przejawiającego się w działalności naukowej, organizacyjno-programowej i wydawniczo-popularyzatorskiej. Szczególną uwagę poświęcam w pierwszej kolejności charakterystyce, celom i sposobom działania Towarzystwa, członkom i oddziałom terenowym PTP. W drugiej części artykułu omawiam priorytety działania Zarządu Głównego PTP w latach 2017–2020 i najważniejsze jego osiągnięcia.

SŁOWA KLUCZOWE: Polskie Towarzystwo Pedagogiczne, PTP, towarzystwa naukowe, społeczny ruch naukowy, nauki pedagogiczne

Kontakt:	Joanna Madalińska-Michalak j.madalinska@uw.edu.pl
Jak cytować:	Madalińska-Michalak, J. (2020). Polskie Towarzystwo Pedagogiczne i jego działalność w latach 2017–2020. <i>Forum Oświatowe</i> , 32(2), 183–204. https://doi.org/10.34862/fo.2020.2.9
How to cite:	Madalińska-Michalak, J. (2020). Polskie Towarzystwo Pedagogiczne i jego działalność w latach 2017–2020. <i>Forum Oświatowe</i> , 32(2), 183–204. https://doi.org/10.34862/fo.2020.2.9

CHARAKTERYSTYKA, CELE I SPOSOBY DZIAŁANIA

Polskie Towarzystwo Pedagogiczne, PTP (Polish Educational Research Association, PERA), jest jednym z 350 towarzystw naukowych w Polsce, skupiających wielotysięczną rzeszę członków i tworzących społeczny ruch naukowy i naukowo-techniczny. Ruch ten jest integralną częścią systemu nauki polskiej w demokratycznym społeczeństwie obywatelskim. Polskie Towarzystwo Pedagogiczne wpisuje się w rodzinę organizacji naukowych podobnych duchem – organizacji, dla których ważne jest rozwijanie nauki, integrowanie środowiska akademickiego i społeczne zaangażowanie. Organizacje te są reprezentowane przez Radę Towarzystw Naukowych działającą przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk.

Polskie Towarzystwo Pedagogiczne skupia pracowników naukowych – specjalistów w zakresie pedagogiki oraz praktyków w dziedzinie oświaty i wychowania. Jest członkiem Europejskiego Towarzystwa Badań Edukacyjnych (ang. *European Educational Research Association*, EERA, <http://www.eera-ecer.de>) i Światowego Towarzystwa Badań Edukacyjnych (ang. *World Education Research Association*, WERA, <http://www.weraonline.org>). Zasadniczym celem Towarzystwa jest udział w rozwoju nauk pedagogicznych i popularyzacja ich osiągnięć w kraju i za granicą.

Towarzystwo realizuje swoje cele między innymi przez inspirowanie, organizowanie i prowadzenie badań naukowych, prowadzenie współpracy międzynarodowej, organizowanie zjazdów Towarzystwa, konferencji, seminariów i zebrań o charakterze naukowym lub popularnonaukowym, działania na rzecz rozwijania standardów badań i praktyki edukacyjnej, rozwijanie i upowszechnianie standardów etycznych zawodu pedagoga, współdziałanie z władzami państwowymi i samorządowymi, komitetami naukowymi PAN, stowarzyszeniami i organizacjami naukowymi, szkołami wyższymi, instytutami resortowymi i organizacjami działającymi na rzecz rozwoju edukacji, udzielanie pomocy członkom Towarzystwa podejmującym wysiłki na rzecz implementacji teorii pedagogicznych do praktyki edukacyjnej, działania mające na celu podnoszenie kwalifikacji naukowych członków Towarzystwa przez organizowanie kursów naukowych, konkursów na wyróżniające się prace pedagogiczne, a także przez wspieranie wyjazdów naukowych za granicę, inspirowanie i wspomaganie rozwoju zawodowego nauczycieli i innych pracowników edukacji, czy też udział w rozwijaniu kultury pedagogicznej w społeczeństwie przez wykłady publiczne, odczyty, publikacje oraz inne przedsięwzięcia edukacyjne (§ 11. ust. 1. Statutu PTP z 2016 r.).

CZŁONKOWIE

Członkiem zwyczajnym Polskiego Towarzystwa może zostać każda osoba posiadająca obywatelstwo polskie, która ma ukończone studia pedagogiczne lub kwalifikacje, które Zarząd Oddziału Towarzystwa uzna za równorzędne, i jednocześnie spełnia przynajmniej jeden z następujących warunków: ma publikowany dorobek z dziedziny nauk pedagogicznych lub pokrewnych albo ma znaczące osiągnięcia w zakresie praktyki pedagogicznej. Według danych z 30 kwietnia 2020 r. Towarzystwo skupiało 417 członków zwyczajnych, co zostało stwierdzone na podstawie opłaconych przez członków składek za rok 2020.

Członkiem wspierającym Towarzystwa może zostać każda osoba prawna lub fizyczna, która jest gotowa wspierać je materialnie, organizacyjnie lub intelektualnie. Wśród członków wspierających jest obecnie siedem osób prawnych (wydziały pedagogiczne lub uczelnie) oraz jedna osoba fizyczna. Wśród osób prawnych są: Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, Szkoła Wyższa im. Pawła Włodkowica w Płocku, Wydział Pedagogiczny Uniwersytetu im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Wydział Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu, Wydział Pedagogiczny Uniwersytetu Warszawskiego, Wydział Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku, Wydział Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Należy podkreślić, że w latach 2017–2020 do grupy członków wspierających dołączyła Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej oraz Wydział Pedagogiczny Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie.

Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej oraz Wydział Pedagogiczny Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie stały się członkami wspierającymi Towarzystwo z dniem 5 marca 2018 r.

Członkiem honorowym może zostać ten pedagog z kraju lub z zagranicy, który jest szczególnie zasłużony dla rozwoju nauk pedagogicznych i upowszechniania ich osiągnięć. Tytuł honorowego członka PTP uzyskali w roku 2016 – w ramach obchodów 35-lecia Towarzystwa: prof. dr hab. Czesław Banach, prof. dr hab. Maria Czerepaniak-Walczak, prof. dr hab. Henryka Kwiatkowska, prof. dr hab. Ryszard Łukaszczyk, prof. dr hab. Joanna Rutkowiak, prof. dr hab. Marian Walczak, dr hab. Wiktor Żłobicki, prof. UW. i dr Halina Rotkiewicz. W kadencji 2017–2020 nie przyznano tytułu członka honorowego Towarzystwa.

ODDZIAŁY TERENOWE PTP

Obecnie w ramach Towarzystwa działają 22 Oddziały¹ (stan na 30 kwietnia 2020 r.). Do najbardziej licznych należą oddziały w Poznaniu (62 członków), Olsztynie (52 członków) i Krakowie (48 członków). W roku 2017 zostały powołane do życia

¹ Oddziały Towarzystwa funkcjonują w Białymstoku, Bielsku-Białej, Bydgoszczy, Cieszynie, Częstochowie, Gdańsku, Krakowie, Olsztynie, Poznaniu, Kielcach, Lublinie, Opolu, Płocku, Raciborzu, Radomiu, Rzeszowie, Słupsku, Szczecinie, Toruniu, we Wrocławiu i w Zielonej Górze.

z Oddziału: Oddział PTP w Rzeszowie (27 września 2017 r.) i Oddział PTP w Zielonej Górze (14 października 2017 r.).

Sprawozdania z działalności oddziałów PTP pokazują najbardziej widoczne przejawy aktywności Towarzystwa. Długa lista inicjatyw, zapewne tylko częściowo ujęta w sprawozdaniach, stanowi ważny dowód na pracę władz oddziałów Towarzystwa i ich członków. Współpraca z oddziałami pokazuje, że są takie, które doskonale funkcjonują, biorąc pod uwagę zarówno ich działalność merytoryczną, jak i organizacyjną, a także administracyjną. Są oddziały, które dobrze prowadzą ewidencję członków, chętnie współpracują z ZG PTP. Niestety są oddziały, z którymi jest utrudniony kontakt. Polskie Towarzystwo Pedagogiczne, podobnie jak inne stowarzyszenia tego rodzaju, opiera się na działalności społecznej. O pracy oddziału często decydują jego liderzy. Bywa, że gdy ich zabraknie, to prężnie działający oddział staje się coraz mniej efektywny, a jego działalność gaśnie. Już w trakcie pierwszego zebrania Zarządu Głównego w kadencji 2017–2020 podjęliśmy dyskusję nad oddziałami, które przejawiają pewien kryzys w swojej aktywności. Dyskusja dotyczyła głównie oddziałów PTP w Lublinie i Częstochowie. W trakcie kadencji okazało się, że problem związany z działalnością oddziału pojawił się także w Radomiu.

WŁADZE PTP

Władzami Towarzystwa są: Zjazd Delegatów Towarzystwa, Zarząd Główny Towarzystwa, Główna Komisja Rewizyjna i Sąd Koleżeński.

Zjazd Delegatów

W dniach 5–6 czerwca 2017 r. obradował w Warszawie, w siedzibie Związku Nauczycielstwa Polskiego, ul. Smulikowskiego 6/8, XII Zjazd Delegatów Towarzystwa. Na podstawie decyzji Zarządu Głównego i oddziałów PTP kadencji 2014–2017 wyłoniono 54 delegatów. Porządek obrad Zjazdu był dość bogaty, stąd obrady – pierwszy raz w historii Towarzystwa – zostały zaplanowane na dwa kolejne dni. W ramach Zjazdu zostały przedstawione sprawozdania z działalności Zarządu Głównego, oddziałów PTP, Sądu Koleżeńskiego i Głównej Komisji Rewizyjnej (kadencja 2014–2020). Na wniosek Głównej Komisji Rewizyjnej udzielono absolutorium ustępującemu Zarządowi Głównemu, wybrano przewodniczącego Towarzystwa oraz członków Zarządu Głównego, Głównej Komisji Rewizyjnej i Sądu Koleżeńskiego. XII Zjazd Delegatów Towarzystwa wybrał na przewodniczącą PTP na kadencję 2017–2020 ponownie prof. dr hab. Joannę Madalińską-Michalak.

Drugiego dnia obrad został przedstawiony przez przewodniczącą Towarzystwa referat programowy na kadencję 2017–2020. Po prezentacji referatu programowego nastąpiła dyskusja w sprawie zmian w Statucie Towarzystwa. Podjęto uchwałę o przyjęciu proponowanych zmian. W dalszej części obrad dokonano wyboru członków Zarządu Głównego PTP oraz wyboru członków Sądu Koleżeńskiego i członków Głównej Komisji Rewizyjnej. Odbyły się także zebrania konstytuujące Zarząd Główny, Sąd Koleżeński i Główną Komisję Rewizyjną.

Podczas Zjazdu wręczono dyplomy laureatkom Konkursu PTP na wybitną monografię. Nagrodzone zostały dwie monografie autorstwa: prof. dr hab. Agnieszki Gromkowskiej-Melosik *Elitarne szkolnictwo średnie. Między reprodukcją kulturową a ruchliwością konkurencyjną* oraz prof. nadzw. dr hab. Anny Odrowąż-Coates *Fatamorgana saudyjskiej przestrzeni społeczno-kulturowej kobiet. Płynne horyzonty socjalizacji, edukacji i emancypacji*. Laureatki wygłosiły krótkie referaty, w których odniosły się do swoich badań.

Zarząd Główny

W kadencji 2017–2020 Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego działał w składzie: prof. dr hab. Agata Cudowska, prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska, prof. dr hab. Maria Czerepaniak-Walczak, prof. dr hab. Wanda Dróżka, prof. dr hab. Joanna Madalińska-Michalak, prof. dr hab. Anna Wiłkomirska, prof. nadzw. dr hab. Eugenia Karcz-Taranowicz, prof. nadzw. dr hab. Piotr Kostyło, prof. nadzw. dr hab. Joanna Łukasik, prof. nadzw. dr hab. Marzenna Nowicka, prof. nadzw. dr hab. Edward Nycz, prof. nadzw. dr hab. Joanna Ostrouch-Kamińska, prof. nadzw. dr hab. Norbert G. Pikuła, prof. nadzw. dr hab. Paweł Rudnicki, prof. nadzw. dr hab. Marta Urlińska, prof. nadzw. dr hab. Danuta Wajsprych, dr hab. Rafał Godoń, dr Andrzej Gałkowski, dr Alicja Kurcz, dr Maciej Jabłoński, dr Halina Rotkiewicz (do 30 września 2018 r.), dr Robert Sarnecki, dr Karolina Starego, dr Agnieszka Szplit, dr Przemysław Zientkowski.

Podczas XII Zjazdu Delegatów Zarząd Główny wybrał ze swego grona Prezydium, które kierowało działalnością Towarzystwa, reprezentowało Towarzystwo w okresie między posiedzeniami Zarządu Głównego i wykonywało jego statutowe zadania. Prezydium ZG PTP pracowało w składzie:

- » Przewodnicząca: prof. dr hab. Joanna Madalińska-Michalak
- » z-cy przewodniczącej: prof. dr hab. Maria Czerepaniak-Walczak, prof. nadzw. dr hab. Piotr Kostyło, dr Robert Sarnecki (do 22 października 2018 r.)
- » sekretarz generalny: dr Halina Rotkiewicz (do 30 września 2018 r.), dr Robert Sarnecki (od 22 października 2018 r.)
- » członkowie Prezydium: prof. zw. dr hab. Wanda Dróżka, prof. dr hab. Agata Cudowska, prof. nadzw. dr hab. Joanna Łukasik, prof. nadzw. dr hab. Joanna Ostrouch-Kamińska oraz prof. nadzw. dr hab. Norbert G. Pikuła.

30 września 2018 r. zmarła dr Halina Rotkiewicz, sekretarz generalny Towarzystwa. Pani Doktor była przez blisko 20 lat wiceprzewodniczącą PTP oraz przewodniczącą Oddziału PTP w Warszawie. Była również członkiem honorowym oraz członkiem Rady Naukowej Towarzystwa, a także członkiem Komitetów Organizacyjnych i Programowych Ogólnopolskich Zjazdów Pedagogicznych. Doktor Halina Rotkiewicz opublikowała pracę pt. *Pedagogiczne aspekty teorii środków masowego przekazu Marshalla McLuhana* (Wrocław, Zakład Narodowy im. Ossolińskich 1983). Pod jej redakcją naukową ukazały się m.in. książki: *Filozofia wychowania Sergiusza Hessena* (Warszawa, „Żak” 1997) oraz *Florian Znaniecki: myśl społeczna a wychowanie: inspiracje dla współczesności* (Warszawa, „Żak” 2001).

22 października 2018 podczas zebrania Zarządu Głównego w Warszawie został wybrany nowy sekretarz generalny Towarzystwa – został nim dr. Roberta Sarnecki, który jednocześnie zrzekł się funkcji wiceprzewodniczącego PTP, którą dotychczas pełnił.

W latach 2017–2019 w pracach Prezydium i Zarządu² uczestniczył wymagany skład organów, co pozwalało na podejmowanie decyzji i świadczyło o zaangażowaniu zarówno członków Prezydium, jak i członków Zarządu Głównego w realizacji przypisanych tym organom wykonawczym Towarzystwa zadań. Wiele spraw było omawianych między posiedzeniami Prezydium i posiedzeniami Zarządu.

Od marca 2020 r., tj. od momentu ogłoszenia w Polsce pandemii COVID-19, Zarząd Główny PTP pracował intensywnie głównie za pomocą środków komunikacji elektronicznej, podejmując różne decyzje i uchwały drogą obiegową. Czas pandemii COVID-19 pokazał niezwykle zaangażowanie członków ZG PTP w sprawy Towarzystwa. Planowane na marzec i kwiecień 2020 r. zebrania Prezydium i Zarządu zostały odwołane. Zmieniono także termin XIII Zjazdu Delegatów z dnia 25 maja 2020 r. na 3 września 2020 r.

Należy podkreślić, że od grudnia 2017 r. zebrania Zarządu i zebrania Prezydium odbywały się głównie w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej. Uczelnia jako członek wspierający Towarzystwo gościła nas w swoich murach. Szczególne podziękowania należą się prof. dr. hab. Stefanowi Kwiatkowskiemu, rektorowi APS-u, który nie tylko nas gościł, ale zawsze służył pomocą i fachowym wsparciem jako członek Rady Naukowej Towarzystwa. Zebrania Prezydium i Zarządu Głównego z dnia 6 października 2017 r. oraz 4 czerwca 2018 r. odbyły się na Uniwersytecie Pedagogicznym im. KEN w Krakowie. Słowa podziękowania należą się dr hab., prof. ucz. Ireneuszowi Świtale, dziekanowi Wydziału Pedagogicznego za gościnę i pomoc w organizacji zebrań.

Główna Komisja Rewizyjna i Sąd Koleżeński

Główna Komisja Rewizyjna działała w składzie: dr Mateusz Leszkowicz – przewodniczący, dr Iwona Myśliwczyk – zastępca przewodniczącego, dr Ewa Dębska, dr Mariusz Garbiec i dr Ludmiła Nowacka. Sprawozdanie z działalności GKR za lata 2017–2020 zostało przygotowane przez przewodniczącego Komisji i dostępne jest w dokumentach Towarzystwa.

W kadencji 2017–2020 Sąd Koleżeński działał w składzie: dr Adam Szczówka – przewodniczący, dr Jolanta Nowosielska – wiceprzewodnicząca, dr hab. Małgorzata Michel – sekretarz oraz dr Małgorzata Przanowska i dr Agnieszka Zembrzuska – członkinie.

Praca Sądu, obok doraźnych spraw o charakterze informacyjno-wyjaśniającym obejmujących członków naszego stowarzyszenia, wybiegała, jak przedstawia

2 W latach 2017–2019 Zarząd Główny zebrał się 7 razy (3VII 2017 r., 6 XI 2017 r., 4 VI 2018 r., 22 X 2018, 21 I 2019 r., 17 VI 2019 r., 28 X 2019 r.), natomiast Prezydium Zarządu zebrało się 12 razy (3VII 2017 r., 27 IX 2017 r., 6 XI 2017 r., 18 XII 2017 r., 5 III 2018 r., 4 VI 2018 r., 22 X 2018 r., 21 I 2019 r., 6V 2019 r., 17 VI 2019 r., 17V 2019 r., 28 X 2019 r.).

dr Adam Szecówka – przewodniczący Sądu Koleżeńskiego w sprawozdaniu z działalności Sądu, „poza krąg PTP. Zebrane doświadczenia Sądu Koleżeńskiego, zwłaszcza w zakresie stosunków interpersonalnych, posłużyły kolegom innych stowarzyszeń w celu moderowania sporów, wspierania dobrych obyczajów i etyki w środowisku akademickim”. Sprawozdanie z działalności Sądu Koleżeńskiego za lata 2017–2020 zostało przedłożone przez jego przewodniczącego – dr. Adama Szecówkę Zarządowi Głównemu w sierpniu 2020 r. i zostało włączone do dokumentacji Towarzystwa.

Rada Naukowa Towarzystwa

Rada Naukowa to wewnętrzny organ wspierający swoją wiedzą, autorytetem i doświadczeniem działania i przedsięwzięcia Towarzystwa. Radę Naukową tworzą, po wyrażeniu zgody, honorowi członkowie stowarzyszenia. Rada Naukowa może zaprosić do pracy w swoim gronie inne, uznane w świecie nauk pedagogicznych autorytety.

W latach 2017–2020 Radę Naukową Towarzystwa tworzyli: prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska, prof. dr hab. Maria Czerepaniak-Walczak, prof. dr hab. Dariusz Kubinowski, prof. dr hab. Henryka Kwiatkowska, prof. dr hab. h. c. mult. Stefan M. Kwiatkowski, prof. dr hab. h. c. mult. Zbigniew Kwieciński, prof. dr hab. Ryszard Łukaszewicz, prof. dr hab. Marian Walczak, dr hab. Wiktor Żłobicki, prof. UW. i dr Halina Rotkiewicz. Członkowie zagraniczni Rady: prof. dr hab. h. c. mult. Ingrid Gogolin, prof. Joe O’Hara i prof. dr. Theo Wubbels. Rada Naukowa Towarzystwa została po raz pierwszy powołana do życia podczas XII Zjazdu Delegatów. Jest to nowa inicjatywa Towarzystwa, którą zaproponowała Towarzystwu jego przewodnicząca – prof. dr hab. Joanna Madalińska-Michalak.

Pracami Rady kierowała przewodnicząca Towarzystwa prof. dr hab. Joanna Madalińska-Michalak. Zaproszeni członkowie Rady Naukowej wchodzili do jury konkursu PTP na wybitną monografię, służyli swoją pomocą przy organizacji Jubileuszowego X Ogólnopolskiego Zjazdu Pedagogicznego i organizacji Wykładów Otwartych Wybitnych Profesorów.

Medal Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego

Medal Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego jest przyznawany zasłużonym członkom Towarzystwa i współpracującym z nim osobom i instytucjom w dowód uznania szczególnych zasług na rzecz rozwijania nauk pedagogicznych oraz popularyzacji ich osiągnięć w kraju i za granicą. Medal Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego otrzymali w roku:

- » **2017:** prof. dr hab. dr h.c. multi Zbigniew Kwieciński, prof. dr hab. Dariusz Kubinowski, prof. dr hab. Marian Walczak oraz Wydział Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
- » **2018:** prof. dr hab. dr h.c. multi Stefan Michał Kwiatkowski, prof. dr hab. Maria Dudzikowa i prof. dr hab. dr h. c. mult. Ingrid Gogolin
- » **2019:** prof. dr hab. Maria Czerepaniak-Walczak, prof. CDV dr hab. Bogusława Dorota Gołębiak, prof. dr hab. Teresa Hejnicka-Bezwińska, prof. dr hab.

Henryka Kwiatkowska, prof. dr hab. dr h. c. Zbyszko Melosik, prof. dr hab. Jerzy Nikitorowicz, prof. dr hab. Joanna Rutkowiak, prof. dr hab. dr h. c. Tomasz Szukdlarek, prof. dr hab. dr h. c. multi Bogusław Śliwerski, prof. dr hab. Irena Wojnar oraz Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej

Priorytety działania Zarządu Głównego w latach 2017–2020 i najważniejsze osiągnięcia

W kadencji 2014–2017 położono nacisk zarówno na działalność sprzyjającą udziałowi w rozwoju nauk pedagogicznych, upowszechnianiu ich osiągnięć i rozwojowi praktyki edukacyjnej, jak i na budowanie podstaw sprzyjających lepszej, bardziej zharmonizowanej pracy Zarządu i oddziałów, na transparentność naszych działań poprzez informowanie o tych działaniach.

W kadencji 2017–2020 wzmacniano te prace. Dążyliśmy do rozwijania działalności naukowej Towarzystwa poprzez organizowanie działalności naukowej i podnoszenie ich osiągnięć, do silnego wspierania rozwoju młodych naukowców, rozwijania współpracy z zagranicą³ oraz do dalszego aktywizowania oddziałów i porządkowania spraw dotyczących ich działalności.

Pierwsze zebranie nowo wybranego ZG PTP odbyło się 3 lipca 2017 r. W jego trakcie podjęto decyzję co do planu działalności merytorycznej Towarzystwa na lata 2017–2018. W planie uwzględniono organizację X Ogólnopolskiego Zjazdu Pedagogicznego oraz dwóch konferencji: Konferencji Przedzjazdowej „Pedagogika i Dialog. Ku zaufaniu i wspólnotowości”: Poznań, 4–5 czerwca 2018 r. oraz XI Międzynarodowego Kongresu Badań Edukacyjnych: „Research, Innovation and Reform in Education”: Kraków, 17–19 września 2018 r. Podczas zebrania omówiono także dalsze prace związane ze wzmocnieniem działań dotyczących nowo wdrożonych inicjatyw ZG PTP. Były to inicjatywy dotyczące konkursów PTP – Konkurs PTP na wyróżniające się rozprawy doktorskie i Konkursu PTP na wybitną monografię. Doprecyzowano regulaminy tych konkursów. Powołano pełnomocnika Zarządu Głównego PTP do kontaktu z mediami – prof. dr hab. Joannę Ostrouch-Kamińską oraz Komisję ds. honorowych patronatów i Komisję ds. współpracy ze środowiskiem. Prof. dr hab. M. Czerepaniak-Walczak wystąpiła z inicjatywą stworzenia funduszu nagród dla konkursu PTP na wyróżniające się rozprawy doktorskie. Przyjęto plany działalności Koła Młodych Naukowców PTP, na którego czele stanęła dr Katarzyna Białożył.

3 Działania na rzecz umiędzynarodowienia działalności Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego, wzmacniania współpracy międzynarodowej oraz upowszechniania osiągnięć polskiej myśli pedagogicznej na forum międzynarodowym i wzajemnego uczenia się rozpoczęłam w roku 2008, gdy weszłam w skład Zarządu Głównego PTP (kadencja 2008–2011). Uzyskując na samym początku kadencji nowych władz Towarzystwa aprobatę członków ZG PTP, poczyniłam szereg starań, które zaowocowały w lutym 2009 r. przyjęciem PTP w poczet członków European Educational Research Association (EERA). W kadencji władz Towarzystwa w latach 2014–2017 jako przewodnicząca Towarzystwa, uzyskując przychyłność członków Prezydium ZG PTP, poczyniłam starania, by PTP stało się członkiem World Education Research Association (WERA). 22 listopada 2014 r. Rada Naukowa WERA podjęła decyzję o przyjęciu PTP w poczet członków WERA.

W planie działalności uwzględniono prace nad Newsletterem PTP oraz popularyzację wiedzy pedagogicznej poprzez stworzenie zupełnie nowej inicjatywy, jaką są „Wykłady otwarte wybitnych profesorów”. Ta ostatnia inicjatywa została dokładnie omówiona w trakcie zebrania Rady Naukowej PTP i Prezydium ZG PTP 18 grudnia 2017 r. Pierwsze spotkanie z tego cyklu odbyło się 5 marca 2018 r. w APS w Warszawie. Wykład wygłosiła prof. dr hab. Joanna Głodkowska pt. *Każda OSOBA ma coś do zaoferowania światu – niepełnosprawność w perspektywie zmiany paradygmatycznej*.

W dalszej części artykułu zostanie przedstawionych kilka najważniejszych inicjatyw i działań podjętych przez ZG PTP w kadencji 2017–2020.

Wspieranie rozwoju młodej kadry naukowej

W kadencji 2017–2020 położono silny nacisk na wdrażanie w życie i rozwój inicjatyw związanych ze wspieraniem rozwoju młodych naukowców. W grupie działań, którym poświęcono szczególną uwagę, znalazły się następujące:

- » Koło Młodych Naukowców Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego
- » Akademia Młodych Naukowców Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego
- » Konkurs na wyróżniającą się rozprawę doktorską.

Dwa pierwsze działania to wynik zupełnie nowej inicjatywy przewodniczącej PTP. Pomysł na konkurs na wyróżniającą się rozprawę doktorską pojawił się w poprzedniej kadencji władz PTP.

Koło Młodych Naukowców Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego

Kierując się celami, jakie przed sobą stawia World Education Research Association (WERA), jako wiceprzewodnicząca WERA i przewodnicząca Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego prof. dr hab. Joanna Madalińska-Michalak podjęła działania na rzecz powołania do życia Koła Młodych Naukowców Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego (*Emerging Researchers' Network of Polish Educational Research Association*) – organu wspierającego działalność badawczą młodych naukowców należących do PTP, ze szczególnym uwzględnieniem współpracy międzynarodowej.

Głównym celem Koła Młodych Naukowców PTP jest inspirowanie, organizowanie i rozwijanie działalności badawczej młodych naukowców (doktorów, doktorantów, studentów) reprezentujących nauki pedagogiczne, ze szczególnym uwzględnieniem współpracy międzynarodowej. Członkiem Koła Młodych Naukowców PTP może zostać każdy doktor, doktorant lub student będący członkiem Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego, identyfikujący się z celami i zakresem działalności Koła.

Należy zaznaczyć, że Prezydium Zarządu Głównego Towarzystwa podjęło 21 listopada 2016 r. uchwałę o powołaniu Koła Młodych Naukowców. Pierwsze oficjalne spotkanie Koła odbyło się 24 lutego 2017 r. (Wydział Pedagogiczny Uniwersytetu Warszawskiego). Koordynatorką Koła została dr Marta Kowalczyk-Walędzia. Od 19 grudnia 2017 r. na jego czele stała dr Katarzyna Białożyty, Oddział PTP w Krakowie. Jako przewodnicząca Towarzystwa prof. dr hab. Joanna Madalińska-Michalak sprawowała opiekę naukową nad Kołem Młodych Naukowców.

W kadencji władz Towarzystwa w latach 2017–2020 praca Koła zaowocowała szeregiem bardzo udanych działań. Na szczególne wyróżnienie zasługuje organizacja Akademii Młodych Naukowców, która odbyła się 17 września 2019 r. w Warszawie, organizacje wykładów, konferencji, warsztatów służących podnoszeniu kompetencji badawczych, poszerzaniu wiedzy i nawiązywaniu kontaktów przez młodych naukowców oraz współpraca nad opracowaniem wniosku w ramach programu Erasmus+, akcja: Jean Monnet Support to Institutions and Associations. Tytuł proponowanego projektu brzmiał: *Capacity Building in Research on Lifelong Learning: European Perspectives*.

W grupie zorganizowanych wykładów i seminariów naukowych znalazły się następujące:

- » 26 maja 2017 r. (Wydział Pedagogiczny Uniwersytetu Warszawskiego) – wykład dra Marka Smulczyka nt. *Badania PISA – doświadczenia płynące z prowadzenia badań międzynarodowych*.
- » 4 września 2017 r. (Wydział Pedagogiczny Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie) – seminarium naukowe z prof. Janem Heystekiem z North West University z Republiki Południowej Afryki. Profesor Jan Heystek wygłosił referat nt. *Research, education, and reforms – the example of the changes in the South Africa*.
- » 5 marca 2018 r. (Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie) – wykład dra Stefana T. Kwiatkowskiego nt. *Kompetencje interpersonalne kandydatów na nauczyciela – próba diagnozy (ekspertyza)*.
- » 13 kwietnia 2018 r. (Wydział Pedagogiczny Uniwersytetu Warszawskiego) – wykład dr Ewy Wasilewskiej-Kamińskiej nt. *Metody rozwijania myślenia krytycznego w procesie kształcenia*.
- » 6 czerwca 2018 r. (Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie) – wykład dr hab. Aleksandry Tłuściak-Deliowskiej nt. *Kultura współpracy w szkole z perspektywy nauczycieli. Wyniki trzech studiów empirycznych*.
- » 20 marca 2020 r. (Wydział Nauk Społecznych Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie) – wykład prof. dr hab. Renaty Nowakowskiej-Siuty *Odpowiedzialny za wolność i wątpienie. Przyszłość uniwersytetu w świecie do wolności i mistyfikacji*. Wykład zostały odwołany ze względu na obostrzenia związane z COVID-19.

W ramach działalności Koła zostały zorganizowane także warsztaty. I tak, 21 kwietnia 2017 r. na Wydziale Pedagogicznym Uniwersytetu Warszawskiego miały miejsce warsztaty przeprowadzone przez mgr Ewelinę Miłoń (koordynatorkę programów międzynarodowej wymiany młodzieży w Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji). Podczas warsztatów młodzi naukowcy uzyskali liczne wskazówki dotyczące intensyfikacji prac Koła, tworzenia portfolio organizacji oraz poszukiwanie partnerów do działania na zewnątrz organizacji. Zaś 26 października 2017 r. zostały zrealizowane warsztaty *Positioning Ourselves as Researchers. Who is our Research for and How Can we Reach them?*. Warsztaty na Wydziale Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku przeprowadził dr James Underwood z University of Nort-

hampton, UK. Poświęcone one były istocie badań naukowych i tożsamości młodego badacza jako naukowca.

Efektom pracy Koła jest także publikacja *Edukacja i praca nauczyciela: ciągłość – zmiana – konteksty*, pod redakcją Joanny Madalińskiej-Michalak, Norberta G. Pikuly i Katarzyny Białożyty (Kraków 2017). Publikacja powstała w wyniku pracy doświadczonych badaczy oraz członków Koła Młodych Naukowców PTP.

Koło współpracowało z Doctoral and Early Career Network World Education Research Association. Reprezentantem Koła Młodych Naukowców PTP w World Education Research Association Doctoral and Early Career Network, WERA-DEC jest dr Katarzyna Białożyty. Wśród innych działań Koła na uwagę zasługują: założenie i prowadzenie strony Koła na Facebooku, pomoc w przygotowaniu Biuletynu Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego, udział w organizacji XI Międzynarodowego Kongresu Badań Edukacyjnych: „Research, Innovation and Reform in Education”: Kraków, 17–19 września 2018 r. i X Ogólnopolskiego Zjazdu Pedagogicznego. W roku 2018 bardzo ważnym działaniem Koła była współpraca nad opracowaniem wniosku w ramach programu Erasmus+, akcja: Jean Monnet Support to Institutions and Associations. Tytuł proponowanego projektu: *Capacity Building in Research on Lifelong Learning: European Perspectives*. Projekt był poświęcony problematyce budowania potencjału w badaniach. Postawiono w nim nacisk na doskonalenie warsztatu badawczego młodych naukowców, wspierania ich rozwoju naukowego w wymiarze europejskim i promocji innowacyjności w badaniach edukacyjnych. Projekt pomimo wysokiej oceny nie został zakwalifikowany do finansowania.

Akademia Młodych Naukowców Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego

W celu wspierania rozwoju młodych naukowców przewodnicząca PTP czyniła starania, aby powołać do życia Akademię Młodych Naukowców Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego. Z założenia Akademia to miejsce dla młodych naukowców, którzy chcą umocnić i rozwijać swoje kompetencje badawcze, stawać się badaczami otwartymi na problemy, które warto i należy rozwiązywać. Akademia powinna być platformą zarówno wymiany doświadczeń między młodymi i doświadczonymi naukowcami, jak i wzajemnego uczenia się. W ramach Akademii adepci nauki z Polski i zagranicy mają spotykać się z wybitnymi postaciami pedagogiki i nauk z nią współpracujących.

Pierwsza edycja Akademii odbyła się 17 września 2019 r. i stanowiła integralną część X Ogólnopolskiego Zjazdu Pedagogicznego, który odbył się 18–20 września 2019 r. w Warszawie. Obrady Akademii miały miejsce w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie. Uczestnikami Akademii byli adepci pedagogiki z polskich i zagranicznych ośrodków naukowych (m.in. z takich krajów, jak: Albania, Argentyna, Indie, Kanada, Mołdawia, Nigeria, Rosja, Stany Zjednoczone, Szwajcaria, Ukraina i Turcja). W trakcie obrad Akademii młodzi naukowcy mieli możliwość podzielenia się wynikami swoich badań. W sumie obradowało 5 sekcji tematycznych, które prowadzone były w języku polskim (3 sekcje) i angielskim (2 sekcje).

Wykłady plenarne dla uczestników Akademii wygłosili: prof. dr hab. Bogusław Śliwowski Uniwersytetu Łódzkiego (wykład pt. *O dojrzałości i pasji młodego badacza*), prof. dr hab. Ingrid Gogolin z Uniwersytetu w Hamburgu (wykład nt. *Publishing Internationally*) oraz prof. dr hab. Mirosława Nowak-Dziemianowicz z Uniwersytetu Opolskiego (wykład pt. *Narracja i biografia jako droga do rozumienia człowieka i jego społecznego świata*).

Podczas Akademii Młodych Naukowców odbyły się także dwa warsztaty metodologiczne z zakresu badań jakościowych i pisarstwa naukowego. Warsztaty pt. *Doing Educational Research* przeprowadził prof. Conor Galvin z University College Dublin, drugi warsztat nt. *Czy istnieje związek między jakością badań naukowych a bibliometryczną wartością czasopism – studium przypadku* został poprowadzony przez dr. hab. Grzegorza Szumskiego, prof. UW. Podczas warsztatów uczestnicy mieli możliwość wzbogacenia warsztatu pisarskiego, otrzymali cenne wskazówki i rady praktyczne, jak prawidłowo prowadzić badania oraz jak pisać publikacje naukowe i jakich błędów unikać.

Pierwsza edycja Akademii okazała się niezwykle udaną inicjatywą, którą warto rozwijać. Powinny to być cykliczne spotkania, podczas których adepci nauki z Polski i zagranicy będą mogli spotykać się z wybitnymi postaciami pedagogiki i nauk z nią współpracujących. Z pewnością Akademia to miejsce dla młodych naukowców, którzy chcieliby umocnić i rozwijać swoje kompetencje badawcze, stawać się badaczami otwartymi na problemy, które warto i należy rozwiązywać⁴.

Konkurs na wyróżniającą się rozprawę doktorską i Sponsorowany Fundusz Nagród

Konkurs na wyróżniającą się rozprawę doktorską dotyczy rozpraw z zakresu pedagogiki i nauk z nią współpracujących, obronionych w roku kalendarzowym poprzedzającym rozstrzygnięcie konkursu. W postępowaniu konkursowym mogą brać udział rozprawy, które uzyskały rekomendację przynajmniej jednego z jej recenzentów. Do konkursu są zgłaszane są rozprawy, w których podejmowane są istotne problemy z zakresu pedagogiki i/lub edukacji, w tym o charakterze interdyscyplinarnym, rozstrzygane nowatorskimi metodami i wnoszące nowe elementy do teorii pedagogicznej i/lub innowacyjne rozwiązania praktyki edukacyjnej.

W trakcie pierwszych zebrań Prezydium ZG PTP w roku 2017 udoskonalono Regulamin konkursu PTP na wyróżniające się rozprawy doktorskie. Postanowiono, że na konkurs można zgłaszać wyłącznie rozprawy, które zostały wyróżnione przez organ uczelni lub radę naukową PAN czy rady naukowe jednostek nadających stopień naukowy doktora (Regulamin konkursu z 18 stycznia 2018 r.).

Materialem dopełnieniem wyróżnienia stała się nagroda finansowa, której źródłem jest Sponsorowany Fundusz Nagród PTP, zgodnie z uchwałą Prezydium Zarządu Głównego z 18 stycznia 2018 r. w sprawie utworzenia Sponsorowanego Funduszu Nagród. Laureatami konkursu w latach 2018–2020 były następujące osoby:

4 Szerzej na temat Akademii Młodego Naukowca PTP piszę w sprawozdaniu pt. *X Ogólnopolski Zjazd Pedagogiczny „Pedagogika i edukacja wobec kryzysu zaufania, wspólnotowości i autonomii”*, Warszawa, 18–20.09.2019 r. (zob. Madalińska-Michalak, 2019).

» Rok 2018

dr Katarzyna Grzesiak: rozprawa doktorska *Doświadczanie sukcesu w nauce przez studentów studiów doktoranckich* napisana pod kierunkiem prof. dr hab. Urszuli Ostrowskiej i obroniona z wyróżnieniem na Wydziale Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy w roku 2017.

» Rok 2019

dr Małgorzata Czerwiec: rozprawa doktorska *Kształtowanie etosu zaufania w szkole. Studium socjopedagogiczne*, napisana pod kierunkiem prof. Dr. hab. Zbigniewa Kwiecińskiego. Rozprawa została obroniona z wyróżnieniem na Wydziale Nauk Pedagogicznych Dolnośląskiej Szkoły Wyższej we Wrocławiu w roku 2018.

dr Kamil Pietrowiak: rozprawa doktorska *Świat po omacku. Społeczne i kulturowe ramy relacji, praktyk i odczuć osób niewidomych*, napisana pod kierunkiem prof. UW r. dra hab. Eugeniusza Kłoska i promotora pomocniczego dr Tarzycjusza Bulińskiego. Rozprawa została obroniona z wyróżnieniem w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Łódzkiego w 2018 r.

» Rok 2020

dr Zuzanna Sury: rozprawa doktorska *Tożsamościowe i zawodowe uwarunkowania postaw nauczycieli wobec ewaluacji własnej pracy*, napisana pod kierunkiem dr hab. Anny Sajdak-Burskiej z Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Jagiellońskiego. Rozprawa została obroniona z wyróżnieniem na tymże Wydziale..

Rozwijanie i organizowanie działalności naukowej

Jak zostało to już wcześniej zauważone, w planie działalności ZG PTP na lata 2017–2020 uwzględniono organizację X Ogólnopolskiego Zjazdu Pedagogicznego oraz dwóch konferencji: Konferencji Przedzjazdowej „Pedagogika i Dialog. Ku zaufaniu i wspólnotowości”: Poznań, 4–5 czerwca 2018 r. oraz XI Międzynarodowego Kongresu Badań Edukacyjnych: „Research, Innovation and Reform in Education”: Kraków, 17–19 września 2018 r.

Konferencja przedzjazdowa „Pedagogika i Dialog. Ku zaufaniu i wspólnotowości”

Oddział Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego w Poznaniu we współpracy z Zarządem Głównym PTP zorganizował w dniach 4–5 czerwca 2018 r. konferencję przedzjazdową „Pedagogika i Dialog. Ku zaufaniu i wspólnotowości”, która w zamierzeniu miała korespondować z tematyką X Ogólnopolskiego Zjazdu Pedagogicznego „Pedagogika i edukacja wobec kryzysu zaufania, wspólnotowości i autonomii”. Konferencja stanowiła kontynuację inicjatywy dwóch Oddziałów PTP – w Bydgoszczy i Toruniu, które zorganizowały w roku 2015 r. konferencję „Wychowanie do życia wartościowego jednostki i wspólnoty”. Była to tzw. „konferencja połówkowa”. poprzedzająca IX Ogólnopolski Zjazd Pedagogiczny, który odbył się w Białymstoku w dniach 21–23 września 2016 r.

Celem naukowym konferencji było podjęcie dyskusji nad pedagogiką i wychowaniem we współczesnym społeczeństwie, czy szerzej – w społeczeństwach, w których przyszło nam żyć i działać. Konferencja miała służyć refleksji nad badaniami edukacyjnymi oraz stanem, kondycją i jakością wychowania, w którym zasadniczym aspektem jest dialog. W trakcie konferencji koncentrowano uwagę na czynnikach budujących wspólnoty, które tworzymy: w miejscach pracy, w szkołach, w rodzinie, w miejscach zamieszkania oraz w grupach przyjacielskich i rówieśniczych.

Na rzecz konferencji założono, że pytanie o wychowanie, tak znamienne dla pedagogiki, wraz z pytaniami o miejsce dialogu w dochodzeniu do współpracy, budowania harmonijnych stosunków międzyludzkich, budowania dobrego życia i dobrego społeczeństwa, jest nieodłącznie związane z pytaniem o zaufanie i wspólnotowość, które stają się zasadniczymi kategoriami współczesnej pedagogiki i jednocześnie jej niezbywalnymi powinnościami.

Konferencja miała odpowiedzieć na pytania: Ku jakim wizjom wychowania powinniśmy zmierzać? Co obecnie kryje się za wychowaniem w naszym społeczeństwie? Jaka jest rola dialogu w wychowaniu? Co kryje się za pojęciem dobrego społeczeństwa i dobrego życia? Jak zmieniały się te pojęcia w ujęciu historycznym, a jak są one obecnie definiowane? O jakich rodzajach wspólnot należy dyskutować w kontekście wychowania do dobrego życia? Co służy budowaniu tych wspólnot? W czym przejawia się życie różnych wspólnot i jak kształtuje się edukacja dla życia we wspólnotach i ich aktywnym konstruowaniu? Jakie jest miejsce dialogu w wychowaniu do wartości w szkole, rodzinie, pracy, różnego rodzaju grupach? Jakie czynniki decydują o kształtowaniu się i urzeczywistnianiu dialogu we wspólnotach? Jak kształtują się relacje między wolnością wspólnoty i wolności jednostki we współczesnych społeczeństwach? Jakie wartości są ważne dla wychowania do dialogu, zaufania, i wspólnotowości?

Przewodniczącym Konferencji był prof. nadzw. dr hab. Andrzej Ćwikliński, wiceprzewodniczącym dr Robert Sarnecki. Konferencja spotkała się z bardzo dużym zainteresowaniem. Bezpośredni udział w konferencji wzięło ponad 150 osób. Materiały z konferencji zostały opublikowane w czasopismach naukowych, w tym w „Studiach Edukacyjnych” – czasopiśmie Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

XI Międzynarodowy Kongres Badań Edukacyjnych „Research, Innovation and Reform in Education”

Wspólnie z przewodniczącym World Education Research Association – prof. Yusem Eryamanem została zainicjowana organizacja XI Międzynarodowego Kongresu Badań Edukacyjnych „Research, Innovation and Reform in Education”. Kongres został zorganizowany przez Polskie Towarzystwo Pedagogiczne z Towarzystwami Pedagogicznymi w Turcji (Egitim Arastrimalari Birligi – Educational Research Association, EAB) i na Ukrainie – Ukrainian Educational Research Association, UERA) oraz we współpracy z Wydziałem Pedagogicznym Uniwersytetu Warszawskiego.

Problematyka kongresu koncentrowała się wokół zagadnień dotyczących badań i innowacji w takich dziedzinach, jak m.in. administracja oświatowa, polityka edukacyjna, edukacja dla nauczycieli, szkolnictwo specjalne, programy edukacyjne UE, edukacja zdrowotna i ekologiczna, edukacja szkolnictwa wyższego. Celem kongresu była wymiana doświadczeń, wyników badań i stosowanych innowacji w obszarze edukacji w gronie międzynarodowych ekspertów. Kongres odbył się w dniach 17–19 września 2018 r. na Wydziale Pedagogicznym Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. Przewodniczącymi Kongresu byli: prof. Mustafa Yunus Eryaman, prof. dr hab. Joanna Madalińska-Michalak oraz prof. nadzw. dr hab. Norbert G. Pikuła.

Kongres został objęty honorowym patronatem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Marszałka województwa małopolskiego – Jacka Krupę, Miasto Kraków, Fundację Pro Universitatis Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Stowarzyszenie International Association of Educators oraz patronatem medialnym ze strony TVP3 Kraków, Radio Kraków i portalu „Magiczny Kraków”. Kongres był wspierany przez European Educational Research Association (EERA), World Education Research Association (WERA), The International Association of Qualitative Inquiry (ICQI) oraz International Association of Educators (INASED).

Kongres zgromadził ponad 150 naukowców z 17 krajów świata. W wydarzeniu wzięli udział przedstawiciele nauk społecznych, którzy poruszyli problematykę kluczowych w edukacji zmian, wyzwań dotyczących kształcenia w nowoczesnym społeczeństwie i przemian zawodu nauczyciela. Naukowcy wzięli udział w warsztatach prowadzonych przez gości z Polski, Turcji, Hongkongu i Ukrainy, dotyczących między innymi badań w działaniu czy podnoszenia jakości pracy uniwersytetów.

Podczas Kongresu prof. dr hab. h. c. mult. Ingrid Gogolin, przewodnicząca World Education Research Association, członkini Rady Naukowej Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego, została odznaczona Medalem PTP. Dr Katarzynie Grzesiak-Bramańskiej z Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, laureatce konkursu PTP na wyróżniające się rozprawy doktorskie za rok 2017, wręczono uroczyste czek o wartości 500 euro.

W trakcie Kongresu warsztaty dla młodych naukowców i osób zainteresowanych poprowadzili:

- » Prof. Geovana Mendonça Lunardi Mendes, Faculty of Education and Human Sciences, at the State University of Santa Catarina, Brazil. *Politics of Educational Borrowing and policies of technology insertion in schools in Latin American.*
- » Dr Aneta Maria Kochanowicz, Dolnośląska Szkoła Wyższa. *Hermeneutic ethics – to know, describe, interpret, understand. The Problem-Centered Interview according to Andreas Witzel as a way to reach the interlocutors' experience.*
- » Dr Sergiy Kurbatov, Institute of Higher Education, National Academy of Educational Sciences of Ukraine. *University Rankings as an Alternative Mechanism for Quality Assurance.*

- » Prof. Anatoly Oleksiyenko, Faculty of Education, University of Hong Kong. *Academic Research and Writing: Shaping Competence and Confidence for Globally Influential Publications.*
- » Prof. Oksana Zabolotna, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Ukraine. *The workshop on Action Research.*

X Ogólnopolski Zjazd Pedagogiczny

X Ogólnopolski Zjazd Pedagogiczny obradował pod hasłem „Pedagogika i edukacja wobec kryzysu zaufania, wspólnotowości i autonomii”. Zjazd odbył się 18–20 września 2019 r. w Warszawie i został zorganizowany przez Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego we współpracy z Wydziałem Pedagogicznym Uniwersytetu Warszawskiego i Akademią Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie. Partnerem wydarzenia było miasto stołeczne Warszawa. U podstaw Zjazdu legło założenie, aby był on miejscem spotkania naukowców, którym bliskie są problemy pedagogiki i edukacji, aby sprzyjał dialogowi ludzi nauki i praktyków oraz interdyscyplinarnej dyskusji nad rolą pedagogiki i pedagogów we współczesnym świecie. Podczas obrad podjęto dyskusję nad wyzwaniem, jakie stoją przed pedagogiką, edukacją i oświatą w dynamicznie zmieniającym się krajobrazie politycznym, ekonomicznym, kulturowym i społecznym współczesnej Polski i świata. X Ogólnopolski Zjazd Pedagogiczny został poprzedzony Akademią Młodych Naukowców Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego, która stanowiła jego integralną część.

W ramach X Ogólnopolskiego Zjazdu Pedagogicznego przewidziano prezentacje w różnych formach. Zgodnie z tradycją Zjazdów zaproponowano wykłady plenarne, sesje tematyczne i sesję posterową oraz wprowadzono, jako nową formę debaty zjazdowej – symposium specjalne (w trakcie prac nad Zjazdem staraliśmy się wyjść naprzeciw potrzebom środowiska pedagogicznego i zaproponowaliśmy zgłaszanie tematów przez grupy naukowców, przynajmniej z trzech różnych ośrodków naukowych, prowadzących wspólne badania, których problematyka dotyczyła problemów szczegółowych, wykraczających tematycznie poza proponowane sekcje). W sumie odbyło się 13 wykładów plenarnych, w tym 3 wykłady jubileuszowe, obradowano podczas siedmiu sesji tematycznych i 8 sympozjów specjalnych. Została zrealizowana także jedna interaktywna sesja posterowa.

Obrady Zjazdu rozpoczęły wykłady plenarnymi, które zostały podzielone na dwie grupy problemowe. Pierwszego dnia Zjazdu wykłady jubileuszowe mieli:

- » Prof. dr hab. Zbigniew Kwieciński: *Włeczmy za sobą ogon nie prze-zwyciężonej przeszłości. Pierwsza dekada*
- » Prof. dr hab. Bogusław Śliwerski: *Pedagogika (bez) zaufania*
- » Prof. dr hab. Joanna Madalińska-Michalak: *Odpowiedzialność za przyszłe pokolenia: edukacja do autonomii*

Uczestnicy Zjazdu w trakcie drugiego i trzeciego dnia obrad mogli wysłuchać wykładów plenarnych, które odbywały się każdego dnia w dwóch równoległych sesjach. Wśród zaproszonych do wygłoszenia wykładów byli zarówno profesorowie, którzy aktywnie uczestniczyli w tworzeniu historii Ogólnopolskich Zjazdów Peda-

gogicznych, w tym profesorowie, którzy brali udział w I Ogólnopolskim Zjeździe Pedagogicznym w 1993 r., jak i przedstawiciele młodego pokolenia naukowców.

Wykłady problematyzujące tytułowe kategorie Zjazdu.

- » Prof. Zbyszko Melosik: *Książka jako „złoty standard” w naukach społecznych i humanistycznych*
- » Prof. Tomasz Szkudlarek: *No Future. Drogi wyjścia, linie ucieczki i te-raźniejszość jako międzywojnie*
- » Prof. Stefan M. Kwiatkowski: *Prognozowanie rozwoju systemu edukacji w kontekście wyzwań natury globalnej*
- » Prof. Tadeusz Pilch: *Mysł pedagogiczna i edukacja wobec anomii, bierności obywatelskiej, dysfunkcjonalności władzy i demokracji proceduralnej*
- » Prof. Andrzej M. Kaniowski: *Autonomia wyzwaniem dla naszej edukacji*
- » Prof. Iwona Chrzanowska: *O czym się nie mówi w kontekście edukacji włączającej – perspektywa (nie tylko) pedagogiki specjalnej*
- » Dr hab. Roman Dolata, prof. UW: *Czy genetyka zachowania trafnie szacuje wpływ szkoły na osiągnięcia szkolne, czyli o nieoczekiwanym pożytku poznawczym z gimnazjalnego eksperymentu*
- » Dr hab. Anna Sajdak-Burska: *Budowanie kultury zaufania i wspólnotowości w edukacji akademickiej*
- » Prof. Teresa Hejnicka-Bezwińska: *Pamięć i tradycja w przewycięzaniu kryzysu zaufania i wspólnotowości w praktyce edukacyjnej*
- » Prof. Ryszard M. Łukasiewicz: *Edukacja wobec kryzysu zaufania, wspólnotowości i autonomii – która i jaka edukacja?*

Każdemu z tych wykładów towarzyszyła dyskusja z udziałem słuchaczy. Uczestnicy dyskusji nie tylko stawiali pytania służące poszerzeniu spektrum treści wykładów, ale też w swoich wypowiedziach i komentarzach wskazywali kolejne problemy związane z wykładanymi zagadnieniami. Na podkreślenie zasługuje podnoszenie w czasie wykładów i w dyskusjach aktualnych zjawisk i problemów polskiej oświaty, edukacji i pedagogiki jako dyscypliny naukowej.

Uczestnicy X Ogólnopolskiego Zjazdu Pedagogicznego obradowali w 7 sekcjach problemowych, które pracowały symultanicznie w dwu, a nawet w trzech grupach. Zgodnie z tradycją dotychczasowych Zjazdów pracą każdej z sekcji kierowały dwie osoby. Uczestnicy Zjazdu mieli możliwość wygłoszenia swoich referatów, czy wysłuchania wystąpień swoich koleżanek i kolegów w następujących sekcjach tematycznych:

1. Polityka edukacyjna, szkoła, instytucje edukacyjne – sekcji przewodniczyli: prof. dr hab. Bogusław Śliwerski, prof. dr hab. Mirosław J. Szymański;
2. Nauczyciel – sekcji przewodniczyli: prof. dr hab. Joanna Madalińska-Michalak, dr hab. Piotr Kostyło, prof. UKW;
3. Młodzież, uczeń, student, słuchacz – sekcji przewodniczyli: prof. dr hab. Maria Czerepaniak-Walczak, prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska;
4. Rodzina, dziecko, opieka, instytucje wychowania – sekcji przewodniczyli: dr hab. Maria Kolankiewicz, prof. dr hab. Ewa Ogrodzka-Mazur;

5. Rynek pracy, rozwój zawodowy, oczekiwania pracodawców – sekcji przewodniczyli: prof. dr hab. Stefan Kwiatkowski, prof. dr hab. Magdalena Piorunek;
6. Środowisko globalne, środowisko lokalne, relacje społeczne, grupy społeczne, media, migracje – sekcji przewodniczyli: prof. dr hab. Anna Wilkomirska, prof. dr hab. Zbyszko Melosik;
7. Metodologia badań humanistycznych i społecznych – sekcji przewodniczyli: prof. dr hab. Krzysztof Rubacha, prof. dr hab. Dariusz Kubinowski.

W ramach Zjazdu zaprezentowano referaty w 8 Sympozjach Specjalnych, które zostały poświęcone następującej tematyce:

1. Zdolności i twórczość. Problemy, koncepcje, perspektywy.
2. Pedagogika specjalna w rozpoznawaniu triady teoretyczno-empirycznej: osoba – rodzina – społeczeństwo.
3. Dziedzictwo idei i dramat losów czołowych postaci pedagogiki polskiej w XX wieku: historia, analiza i krytyka więzi i pęknięć międzypokoleniowych.
4. Zaufanie i wspólnotowość w pracy nauczycieli.
5. Wiedza na temat poradnictwa na studiach pedagogicznych. W poszukiwaniu remedium na problemy współczesnego świata.
6. Tożsamość pedagogiki medialnej. Perspektywy, wyzwania, zadania.
7. Polsko-ukraiński dyskurs naukowy o pedagogice pracy i andragogice.
8. (Nie)bezpieczeństwo ontologiczne. Człowiek współczesny w matni znaczeń, zagrożeń i symboli.

W trakcie pierwszego dnia Zjazdu zostało wręczone wyróżnienia – Medal Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego. Podczas Zjazdu uroczysto ogłoszono wyniki konkursu Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego na wybitną monografię naukową z zakresu nauk pedagogicznych lub nauk pokrewnych oraz na wyróżniającą się rozprawę doktorską. Po uroczystościach związanych z wręczeniem wyróżnień uczestnicy Zjazdu mieli możliwość wzięcia udziału w autorskim spektaklu Mury I i Mury II, który został przedstawiony przez młodzież z I Liceum Ogólnokształcącego im. Kazimierza Wielkiego w Zduńskiej Woli

Zaproszone referaty ze Zjazdu zostały opublikowane w tomie pozjazdowym pod tytułem *Pedagogika i edukacja wobec kryzysu zaufania, wspólnotowości i autonomii*, pod red. nauk. Joanny Madalińskiej-Michalak i Anny Wilkomirskiej, nakładem Wydawnictw Uniwersytetu Warszawskiego (Warszawa 2020)⁵.

Konkurs na wybitną monografię naukową

Konkurs na wybitną monografię naukową z zakresu nauk pedagogicznych lub nauk pokrewnych, mającą istotny wpływ na rozwój polskiej myśli pedagogicznej, został zainicjowany w roku 2016. Na początku roku 2018 doprecyzowano zasady ogólne, regulamin konkursu oraz wniosek konkursowy. Do kapituły konkursu zaproszono: prof. dr hab. Agnieszkę Cybal-Michalską, prof. dr hab. Marię Czerepaniak-Walczak,

5 Szerzej na temat Zjazdu piszę w sprawozdaniu pt. *X Ogólnopolski Zjazd Pedagogiczny „Pedagogika i edukacja wobec kryzysu zaufania, wspólnotowości i autonomii”*, Warszawa, 18–20.09.2019 r. (zob. Madalińska-Michalak, 2019).

prof. dr. hab. Stefana Kwiatkowskiego, prof. dr. hab. Zbigniewa Kwiatkowskiego, prof. dr. hab. Ryszard Łukaszczyk. Sekretarzem Kapituły była prof. dr. hab. Agata Cudowska (rok 2019 i 2020) oraz dr. hab. Joanna Łukasik (rok 2018). Laureatki konkursu w latach 2018–2020:

Rok 2018:

prof. dr. hab. Dorota Żołądź-Strzelczyk: *Pod każdym względem szlachetnie ci daję wychowanie. Studia z dziejów wychowania szlachty w epoce staropolskiej*, Wydawnictwo Chronicon, Lutynia 2017.

Rok 2019:

dr hab. Renata Tomaszewska-Lipiec, prof. ucz.: *Praca zawodowa – życie osobiste. Dysonans czy synergia?*, Wydawnictwo UKW, Bydgoszcz 2018.

Rok 2020:

prof. dr. hab. Iwona Chrzanowska: *Nauczyciele o szansach i barierach edukacji włączającej*, WN PWN, Warszawa 2019.

Wykłady otwarte wybitnych Profesorów

18 grudnia 2018 r. na grudniowym zebraniu Rady Naukowej i Prezydium Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego podjęto decyzję o realizacji projektu „Wykłady otwarte wybitnych Profesorów”. W latach 2019–2020 odbyło się 5 tego rodzaju wykładów.

- » 5 marca 2018 r. w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, wykład miała **prof. dr. hab. Joanna Głodkowska** pt. *Każda OSOBA ma coś do zaoferowania światu – niepełnosprawność w perspektywie zmiany paradygmatycznej*.
- » 4 czerwca 2018 r. w Auli Lubrańskiego Collegium Minus UAM, w Poznaniu, wykład poświęcony fenomenowi przywództwa prowadził **prof. dr. hab. Stefan M. Kwiatkowski**.
- » 7 maja 2019 r. na Wydziale Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, wykład pt. *Czas na rozwój – przywództwo w edukacji* miała **prof. dr. hab. Joanna Madalińska-Michalak**.
- » 4 grudnia 2019 r. w Uniwersytecie Pedagogicznym im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie wykład pt. *Kultura patriotyzmu w kontekście triady tożsamościowej. Jakiej przeszłości i teraźniejszości potrzebuje przyszłość?* prowadził **prof. dr. hab. Jerzy Nikitorowicz**.
- » 22 stycznia 2020 r. na Wydziale Pedagogiki, Psychologii i Socjologii Uniwersytetu Zielonogórskiego odbył się wykład **prof. dr. hab. Marii Czerepaniak-Walczak** pt. *Pedagogika oporu, jej źródła i funkcje*.

Na dzień 12 marca 2020 r. był planowany wykład prof. dr. hab. Anny Wilkomirskiej zatytułowany *Koncepcja patriotyzmu: cele polityczne vs pedagogiczne*. Wykład miał odbyć się na Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Jednak ze względu na ogłoszenie pandemii Covid-19 został odwołany.

Członkostwo w Towarzystwach Międzynarodowych – współpraca międzynarodowa

Polskie Towarzystwo Pedagogiczne należy od roku 2009 do European Educational Research Association, EERA, zaś od roku 2014 do World Education Research Association, WERA. Z satysfakcją należy odnotować coraz bardziej liczny udział przedstawicieli polskiej pedagogiki w kongresach naukowych organizowanych przez te międzynarodowe stowarzyszenia, a także udział młodych naukowców w Szkołach Letnich i Sieciach Naukowych przeznaczonych specjalnie dla nich, a prowadzonych zarówno przez EERA, jak i WERA.

Warto podkreślić, że w trakcie konferencji European Educational Research Association – ECER 2018 “Inclusion and Exclusion, Resources for Educational Research?” (3–7 września 2018 r., the Free University Bolzano, Bolzano, Włochy) oraz ECER 2019 “Education in an Era of Risk – the Role of Educational Research for the Future?” (2–6 września 2019, Universität Hamburg, Hamburg, Niemcy) prof. dr hab. Joanna Madalińska-Michalak zorganizowała z ramienia Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego dwukrotnie Sesje Centralne, które to po wykładach plenarnych są traktowane jako najbardziej prestiżowe wydarzenie konferencji ECER. I tak, w ramach ECER 2018 odbyła się sesja pt. „Teachers and Teacher Education: What Counts Most in Challenging Times?” Podczas sesji wystąpili: prof. Maria Assunção Flores; prof. Björn Åstrand; prof. Brian Hudson; prof. Hannele Niemi; prof. Marco Snoek. Sesji przewodniczyła prof. Eve Eisenschmidt. Natomiast w ramach ECER 2019 odbyła się Sesja pt. “Teacher Resilience in an Era of Risk: New insights and directions for future research”. Udział w sesji wzięli tej klasy naukowcy, jak: prof. Maria Assunção Flores, prof. Denise Beutel, prof. Liesel Ebersöhn oraz prof. Qing Qu. Sesja odbyła się 5 września 2019 r.

W ramach Kongresu WERA pt. “Future of democracy and education: Realizing equity and social justice worldwide”, który odbył się w dniach 5–8 sierpnia 2019 r. w Tokio, Japonia, prof. dr hab. Joanna Madalińska-Michalak zorganizowała z ramienia Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego i Uniwersytetu Warszawskiego Sympozjum we współpracy z International Association on Educational Achievements, IEA. Temat sympozjum brzmiał: “Advancing International Comparative Research on Teachers and Teacher Education”. W trakcie sympozjum zaprezentowano najnowsze wyniki badań, które przyczyniają się do poszerzania wiedzy w zakresie międzynarodowych badań porównawczych dotyczących nauczycieli i edukacji nauczycieli oraz rozwoju polityki i praktyki edukacyjnej.

UWAGI KOŃCOWE

W latach 2014–2020 Polskie Towarzystwo Pedagogiczne postawiło zarówno na działalność sprzyjającą udziałowi w rozwoju nauk pedagogicznych oraz upowszechnianiu ich osiągnięć w kraju i poza jego granicami, na udział w rozwoju praktyki edukacyjnej, jak i na budowanie podstaw sprzyjających lepszej, bardziej zharmonizowanej pracy Zarządu PTP i jego oddziałów, na transparentność naszych działań

i informowaniu o tych działaniach. W kadencji 2017–2020 wzmocnialiśmy te prace. Dążyliśmy do rozwijania działalności naukowej Towarzystwa, wspierania rozwoju młodych naukowców, rozwijania współpracy z zagranicą – wspólnej z innymi, a także w ich ramach, sesji naukowych i konferencji oraz do dalszego aktywizowania oddziałów. Nasza przynależność do tak renomowanych towarzystw naukowych, jak European Educational Research Association i World Education Research Association otworzyła przed nami wiele wspaniałych możliwości rozwoju i dzielenia się naszymi osiągnięciami z innymi w wymiarze nie tylko europejskim, ale światowym.

Można więc powiedzieć, że więcej niż dekada zmian w Towarzystwie⁶, w tym intensyfikacja jego działań w latach 2017–2020, doprowadziła do jego ponownego mocnego osadzenia w środowisku, przywrócenia mu pozycji należnej wśród innych reprezentacji pedagogicznych oraz umocnienia jego roli w zakresie kreowania pedagogiki poprzez Zjazdy Pedagogiczne, konferencje, wydawnictwa, wspieranie rozwoju młodych naukowców, konkursy oraz szeroko zakrojoną współpracę zagraniczną.

BIBLIOGRAFIA

- Madalińska-Michalak, J. (2019). X Ogólnopolski Zjazd Pedagogiczny „Pedagogika i edukacja wobec kryzysu zaufania, wspólnotowości i autonomii” Warszawa, 18–20.09.2019 r. *Forum Oświatowe*, 31(1(61)), 169–176. Pobrano z <https://forumoswiatowe.pl/index.php/czasopismo/article/view/728>
- Madalińska-Michalak, J. (2020). *Kilka osobistych refleksji. List do delegatów, władz i wszystkich członków Towarzystwa*, http://www.ptp-pl.org/sites/default/files/pliki/kilka_refleksji_list_do_delegatow_wladz_i_czlonkow_ptp_joanna_madalinska-michalak.pdf
- Statut Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego z 11 maja 2016 roku, <http://www.ptp-pl.org/pl/o-ntp/statut-ntp>

6 3 grudnia 2009 r. prof. dr hab. Marian Walczak, Sekretarz Generalny PTP, podczas zebrania ZG PTP przedstawił sprawozdanie finansowe – wynikała z niego bardzo zła kondycja finansowa Towarzystwa, brak wpłat członkowskich, brak reakcji oddziałów mimo monitów. Prof. dr hab. Zbigniew Kwieciński, przewodniczący PTP, rekomendował dwa wyjścia: podjąć kroki mające na celu rekonstrukcję lub likwidację Towarzystwa z dniem 31 grudnia 2010 r. Prof. dr hab. Anna Przeclawska w dyskusji zauważyła, że w tak ważnej sprawie, jak istnienie Towarzystwa, nie można działać pochopnie. Kryzys działalności społecznej jest ewidentny, ale może należy ten kryzys przeczekać, nie podejmując decyzji nieodwracalnych. Pani Profesor wniosowała powołanie komisji nie do likwidacji, lecz do spraw rekonstrukcji, rewitalizacji Towarzystwa. W skład Komisji weszli: prof. Henryka Kwiatkowska, prof. Marian Nowak, dr hab. Halina Rotkiewicz i z głosem doradczym prof. Marian Walczak. Miałam dużą przyjemność stanąć na czele tej Komisji jako jej przewodnicząca. W efekcie prac Komisji przygotowaliśmy nowelizację tekstu Statutu PTP (prace redakcyjne od 15 kwietnia 2011 r.). Tekst ten przyjął Zjazd Delegatów, zamykając kolejną kadencję władz Towarzystwa. Wraz z upływem czasu kilkakrotnie zmienialiśmy zapisy w Statucie, by wreszcie 11 maja 2017 r. w czasie obchodów 35-lecia PTP uchwalili Statut tak naprawdę na nowo, co otworzyło nam wiele możliwości (zob. Madalińska-Michalak, 2020).

**POLISH EDUCATIONAL RESEARCH ASSOCIATION AND ITS ACTIVITIES
IN 2017–2020**

ABSTRACT: In the paper, I discuss selected aspects of the activities of the Polish Educational Research Association, hereinafter referred to as PTP (<http://www.ptp-pl.org>; Polish Educational Research Association, PERA) for the development of pedagogical sciences in Poland and the popularization of achievements in Poland and abroad in the period 2017-2020. In the paper, I point out only a few examples of tasks carried out by the Board of Directors of the PERA, which are part of the broad spectrum of its activities manifested in scientific, organizational and programming activities and publishing and popularization of scientific achievements. I pay special attention to the Society's characteristics, goals and methods of operation, its members and field branches. In the second part of the article I discuss the priorities for the activities of the PERA's General Board in the years 2017-2020 and the most important achievements.

KEYWORDS: Polish Educational Research Association, PERA, scientific association, social scientific movement, education research